

גליון רכ"ו  
שנה ו' תשע"ז

# סיפורי צדיקים

י"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלס"א

תודה למשפחת קליטן על אישור לפרסום בתמונה



## סיפורי חז"ל

כי המשפט לאלהים הוא (א' - י"ז) מסופר בתלמוד: בעיר בבל היה עשיר אחד שעשה עוול לעני אחד, והעני החליט לתבוע את העשיר לדין תורה, הלך העני לבית דינו של רב שהיה גדול הדור ואמר: ברצוני לתבוע את עשיר פלוני לדין תורה שעשה לי עוול, רב שלח אחרי העשיר להזמינו אל בית הדין, אך העשיר מחמת גאותו סירב לבוא ולהתדיין עם אותו עני, ואמר לשליח: וכי אני אבוא להתדיין עם אותו עני? והרי אם יבואו כל הגמלים של הערבים, לא יוכלו לשאת את מפתחות האוצרות שלי מחמת רוב עושרי. ולכן אין זה מכבודי לבא לבית הדין. כששמע רב כך, אמר: מדוע מתגאה זה בממון שאינו שלו? יהי רצון שתהא קללה בממונו, מיד יצאה גזירה מהמלך שיכנס הוא וכל אוצרותיו לטמיון לאוצר המלך. מיד בא העשיר לפני רב בבכיה, וביקש שיתפלל עליו שהמלך יחזיר לו את ממונו, וכן היה שהמלך החזיר לו.

(ירושלמי נדרים ט' - ד')

## פרשת השבוע

אמרתי לעצמי, אעשה כך גם הפעם, וכאשר אברך 'מלך מוחל וסולח' ייאלץ ה' למוחל לנו. וכך עשיתי, סיים המגיד הקדוש זיע"א.

### כי לכל העם בשגגה

פעם שאל והקשה הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זיע"א, איך יתכן שכל העם יהיו שוגגין ואפילו אחד מהם לא יהיה מזידי, והשיב: ריבוננו של עולם: אוכל להעיד עליהם כי אין בהם אף אחד שיאמר לשם יהוד לפני שהולך לעשות עבירה, וא"כ אפשר לומר עליהם כי כולם שוגגים.

### איך עושים תשובה

מסופר על יהודי אחד שבא אל הרה"ק רבי ישראל מרוזין זיע"א ובקשה בפיו: "חוטא אני וברצוני לעשות תשובה". שאלו הצדיק "מדוע אפוא אינך עושה תשובה?" השיב היהודי: "אינני יודע איך עושים זאת". שאלו הצדיק: "וכיצד ידעת לחטוא?" ענה היהודי: "קודם כל חטאתי, ואחר כך נודע לי שזהו חטא". אמר הצדיק: "הנה לפניך הדרך - קודם כל תעשה תשובה, ואחר כך תדע שזו הייתה תשובה שלמה.

מלך מוחל וסולח לעוונותינו מסופר: פעם ביום הכיפורים בתפילת נעילה, לפני שסיים המגיד הקדוש ממעזריטש זיע"א את ברכת 'מלך מוחל וסולח לעוונותינו', הפסיק ושתק למשך זמן. המגיד הניח את ראשו על הסטנדר ובכה מאוד, וכל המתפללים געו בבכיה. רק לאחר זמן רב מאוד הרים המגיד את ראשו וסיים את הברכה בשמחה עצומה. שאל אותו תלמידו הרה"ק רבי זאב קיצעס זיע"א מה קרה. ענה לו המגיד: ראיתי שהס"מ עדיין בתוקף גדול, הלכתי בהיכלות העליונים ולא מצאתי עצה נגדו. עד שנזכרתי במעשה שאירע כשהייתי בן שנתיים וחצי, אמי הלכה אתי לשוק לקנות תפוחים והחזיקה אותי על ידיה. כשלקחה את התפוחים הביתה, ביקשתי ממנה שתיתן לי תפוח אדום אחד שמצא חן בעיניי. אמרה לי אמי: כשאבוא הביתה ואשטוף את התפוחים, אתן לך אחד. אך מרוב תשוקתי לתפוח, החלטתי לברך על התפוח ואז תיאלץ לתיתו לי, שהרי לא תרצה שאכשל בברכה לבטלה. עתה,

## זמני השבת

זמני יציאת החג

ירושלים: 647 ת"א: 6:49 ר"ת: 7:27

זמני כניסת החג

ירושלים: 5:36 ת"א: 5:51

יום הכיפורים

## אתה הראת בליל יום הכיפורים

ערב יום-הכיפורים בעיירה ליובאוויטש. אווירה זכה אופפת את הרחובות, שבהם מתכוננים יהודים ליום הקדוש. בבית-המדרש יושב לו החסיד הוותיק ר' שמואל ועוסק בתיקון הנפש, כדי להיכנס זך ונקי ליום הדין. הדלת נפתחת, ולבית-המדרש נכנס הלך. היהודי מניח את צרורו בפניה, מחלץ את עצמותיו וצונח על אחד הספסלים. ר' שמואל הגביה את עיניו, ראה את האורח, קם והושיט ידו לשלום.

"איך מרגיש יהודי?", שאל את ההלך.

"אוי", נאנח האיש, "חושך הגלות. רק צרות באות על ראשנו. הנה, רק היום עברתי סמוך לארמונו של הפריץ הרשע לובומירסקי. פתאום שמעתי קריאה רמה: 'יהודי, עמוד!' בתחילה נבהלתי, אך נרגעתי כשראיתי שהקורא אינו אלא משרת שביקש לקנות צעיף. בעוד המשרת מונה את מעותיו כדי לשלם לי, סיפר לפי תומו על משפחה יהודית שמושלכת זה שבוע ימים בבור-הכלא. עקב חוב שהם חייבים לפריץ, וכי אם לא ישולם החוב עד מחר, יוצאו להורג. אילו רק עמד לרשותי הסכום העצום שדרש הפריץ... הוא אשר אמרתי: חושך הגלות."

עיניו של החסיד ר' שמואל התמלאו דמעות בעת שהאיש סיפר את סיפורו. הדבר נגע ללבו. כעבור רגע כבר לא היה עוד בבית-המדרש. כלבים חורצי שיניים קיבלו את פניו בפתח ארמונו של הפריץ. הפריץ ישב סמוק פנים, זועם על חוצפתו של היהודי אשר העז להופיע בתוך ארמונו. "רוצה אני לדעת לכמה עולה סכום החוב של המשפחה האומללה", אמר החסיד.

"זה יעלה לך ביוקר", פלט הפריץ. "נוסף על סכום החוב, יהיה עליך להוסיף גם ריבית על שאיאלץ לבטל את טקס ההוצאה להורג". הסכום שנקב האדון שיתק את לבו של ר' שמואל. אך כרגע התעשת והשיב: "בעזרת ה' אצליח לגייס עוד היום את הסכום שביקשת".

הסכום היה עצום. מה עושים? מלבד זאת, ערב היום

הקדוש היום, ועדיין יש לפניו הכנות רבות. הוא נשא את רגליו והחל להקיש על דלתות הבתים שנקרו בדרכו. הסכום שהצטבר בידו היה זעום למדי. יותר משאסף כסף, אסף את סיפורי צרותיהם של אחיו היהודים.

לפתע מצא עצמו ניצב על פתח בית-המרזח. מבפנים נשמע קול צחוקם של כמה פורקי-עול, ריקים ופוחזים, אשר היום הקדוש המתקרב לא נגע ללבם. אף על פי שידע כי אין כמעט סיכוי ששיכורים אלו יסכימו להשתתף במצווה הגדולה של פיון שבויים, הוא החליט להיכנס פנימה. אין לו ברירה. הוא חייב להשיג מיד את הכסף. מראהו של החסיד שנכנס בערב יום הקדוש לבית המרזח, עורר את תמיהתם של משחקי הקלפים. לרגע נשתתקו הכול. על השולחן היו מונחות שלוש קופות גרושות. רבי שמואל פתח בדבריו ללא שהיות: "אני בא בעניין של פדיון שבויים, פיקוח-נפש ממש. צריך להציל משפחה ממוות. זכרו, כי יש קונה עולמו בשעה אחת".

מוחותיהם אפופי האלכוהול של יושבי בית-המרזח לא קלטו על מה בדיוק מדבר החסיד. לפתע פרץ אחד בצחוק רועם. כשנרגע קמעה אמר: "יש לי רעיון בשבילך. אם תואיל לשתות עמנו מלוא הספל יין-שרף, תזכה בקופתי". ר' שמואל הסכים, לרגע לא חשב על עצמו, איך יכנס ליום הקדוש הקרב ובא, ובתעצומות-נפש אדירים נטל לידי ספל מלא משקה, בירך 'שהכול' בכוונה עצומה והריק את הספל אל קרבו, לקול צחוקם של הנוכחים. עתה היה בידו כשליש מן הסכום הדרוש.

משראו שני השחקנים הנוספים את השפעת המשקה על החסיד, נענה עוד אחד לאתגר ואמר: "אם תשתה עוד ספל מלא, תזכה גם בקופתי". ר' שמואל הסכים גם לכך ושתה גם את הספל השני, עיניו אדמו וראשו היה סחרחר. זמן-מה נשען על הכותל, אוחו בחוזקה בסכום הגדול שקיבל. חלפו להם עוד מספר רגעים וגם השלישי הצטרף למשחק ואמר: אם כבוד החסיד ישתה עוד ספל יזכה גם בקופה שלי, ר' שמואל שוב לא היסס לרגע ומסירות נפש שתה גם הספל השלישי, וקיבל גם את החלק השלישי של הכסף שלו היה זקוק.

# משל ונמשל

## בעת נעילת שער

משל עד כמה כוחה של תפילת נעילה: מעשה בציד שתעה בנבכי היער, וניסה למצוא את הדרך לחזור לביתו, כל רגע ורגע היה מוכן ומזומן לקדם פני רעה בדמות חיות טורפות או שודדים, וכל כשקשתו בידו הלך בפחד ובאימת מוות, לפתע פתאום שמע תנועה מבין העצים, ומיד שיגר לעברו חץ, כשהתקרב הצייד נוכח לגלות כי אין זה אלא שיח יבש. לאחר מכן שוב ראה משהו חשוד מבין העצים, ושוב שיגר חץ לעבר המקום, אך גם בפעם הזאת גילה כי לא היה זה אלא אבן.

אולם לחרדתו הבחין הצייד כי לא נותר בידו אלא חץ אחד, שהוא החץ האחרון העומד להגנתו מפני המזיקים. ואז נשמעה לפתע שאגה אדירה של אריה, לבו פעם בחוקה כשהוא אוזח את החץ בידו, והוא יודע עד כמה עליו להיזהר בו כי חיו תלויים בחץ היחיד הזה.

כך גם האדם בימים הנוראים האלו, כאשר ספרי החיים וספרי המתים פתוחים לפני הקב"ה, הסכנה אורבת לכל אחד ואחד, כמו שאמרו "בינונים תלויים ועומדים", הנה כבר ירה האדם את החץ הראשון, וגם את החץ השני וגם את השלישי, הלא המה התפילות, אולם אין האדם בטוח שהתפילות אכן התקבלו לרצון לפני אדון כל, כי שמא לא התפלל בכוונה ראויה ורצויה, ושמא מחשבות זרות התערבבו בהם, ולא נותרה בידו אלא התפילה האחרונה, תפילת נעילה, שהיא החץ האחרון, וחיי תלויים בה וממידת הכוונה שיכוון בה.

(המגיד מדובנא זיע"א)

רגליו של ר' שמואל בשלו. הוא הרגיש שלא יוכל ללכת. אך מוחו לא פסק מלצוות: "לך מהר אל הפריץ. זה עניין של פיקוד-נפש".

הפריץ לא האמין למראה עיניו. גם לבם של בני המשפחה העלובים סירב לקלוט את הנס שאירע להם. בעיניים דומעות ובמלים קטועות ביקשו להודות למצילם, אך זה לא שעה להם. מוחו היה מעורפל לחלוטין.

בית-המדרש הגדול של הרד"ק "בעל התניא" זיע"א היה מלא מפה אל פה. הכול היו נתונים בחרדה פנימית עמוקה בעת קבלת היום הקדוש. רגליו של ר' שמואל עמדו לו עד הכניסה לבית-המדרש. שם, ליד הכיור, התמוטט וצנח על אחד הספסלים.

מה היה לו לחסיד הגדול, ר' שמואל, ששרוע הוא על הספסל בערב היום הקדוש, לבוש בגדי חולין ושקוע בשינה עמוקה? – תמהו הכול תמיהה רבתי. התפילה נסתיימה, החסידים יצאו החוצה, והוא עודנו שוכב שם.

בבית-המדרש נשארו חסידים רבים, שהמשיכו בעבודת-היחיד שלהם בליל היום הקדוש. אמרו תהילים, שפכו שיח ותחנונים. באמצע הלילה פקח ר' שמואל את עיניו, וכמי שניעור מעולם אחר קם על רגליו, קרב אל הבימה, היכה עליה בידו בחוזקה והכריז בקול גדול ובנעימה של שמחת-תורה: "אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלוקים אין עוד מלבדו".

פחד אחז בנוכחים. האם נשתבשה חלילה דעתו של ר' שמואל, החסיד הגדול?! וכבר קרב המשמש כדי להוציאו מבית-המדרש.

לפתע השתרר הס. הרבי בעל התניא הסב את פניו אל הקהל ואמר: "הניחו לו לר' שמואל. הוא כבר נמצא הרבה לפנינו. בעבודה העצומה שעבד היום, כבר תיקן כל מה שצריך לתקן עד שמחת-תורה!".

## צ'ין אדם לחברו

### צדקה זמנה בכל עת

על הגאון הצדיק רבי מנחם נחום או כפי שהיה מכונה ר' נחומ'קה מהורדנה זיע"א, מספרים נפלאות, ועל דרכו בעניין הצדקה בפרט, ורבים היו שמחים אם זכו שר' נחומ'קה קיבל מהם תרומה בשביל צדקה לעניים. ומעשה באחד האמידים שהיה גם מטופל בבנים ובבנות, ור' נחומ'קה היה בא אליו כפעם בפעם ומבקש ממנו לתת צדקה לעניים. פעם אחת לא יכול איש עשיר זה להתאפק ואמר לו: אומנם דוד המלך אמר "עושה צדקה בכל עת" תהלים (ק"ו ג), אבל אמרו חז"ל (מסכת כתובות) כי פסוק זה נאמר על הזן את בניו ובנותיו כשהן קטנים. וכמדומני שאני יוצא ידי חובתי במצוה זו. החזיר לו ר' נחום כשצחוק קל מרחף על שפתיו ואמר: אבל כבודו שחכ את הפסוק "ואל יבוא בכל עת אל הקודש", עם צדקה זו שעושים בכל עת עדיין אין מקדשים שם שמים ואין לצאת בזה ידי חובה.

### בזכות מצות הכנסת כלה

פעם נסעו חסידים ללובלין עם בעל עגלה, שהיה אדם פשוט מאד. בבואם מיהרו החסידים לקבל את פני רבם ה"חווה" הקדוש זיע"א, וכל אחד הבין את הקוויטעל שישגיש בקודש פנימה. ראה עגלון וביקש שיירשמו גם לו קוויטעל ומסר אותו לאחד החסידים, והוא עצמו הלך לבית מרוח. כשנכנסו החסידים לרבי ועמם החסיד שהביא עמו את

הקוויטעל של בעל העגלה, התעכב ה"חווה" בקריאת הקוויטעל ואמר כי איש זה מאיר וזורח בכל העולמות, החסידים שמעו ותמהו, כי הכירו את העגלון לאדם פשוט ועם הארץ. הם שמרו דברי רבם והחליטו להתחקות אחרי מעשיו. שמה נמנה הוא עם ל"ו הצדיקים שבדור. הלכו החסידים לחפש את העגלון באכסניה בה שהה, בבואם קידמו את פניהם קולות צהלה ורינה, הציצו פנימה והבחינו בפניו הזורחים של בעל העגלה שלהם כשהוא מרקד לפני חתן וכלה. ניגשו אליו החסידים ושחו באוזניו את דברי הרבי, וביקשו את הסברו. סיפר להם בעל העגלה את סיפורו: בבואי לאכסניה שמעתי קולות מריבה, היו כאן חתן וכלה עניים שאמורים היו להיכנס לחופה, אך הכלה לא היה בידה לסלק את הנדוניה שהבטיחה, והחתן סירב להיכנס לחופה, כשראיתי את עגמת הנפש של כל הנוכחים, שאלתי באיזה סכום מדובר, הסכום היה גבוה, אך אני החלטתי לשעבד את כל חסכוניי שחסכתי לעצמי במשך כל השנים, ובלבד שלא יבוטל השידוך. ואכן, המשודכים התפייסו ואני שמח כאן כאילו אני מחתן את בני. ראו החסידים את עיניו הקדושות של רבם ה"חווה" הקדוש צופיות, וכיצד הבחין מיד בשוני שחל באותו בעל עגלה שקנה עולמו בשעה אחת.

## חילולא דצדקיא

שבת קודש ו' תשרי  
הרה"ק רבי אריה לייב הסבא משפאלע ב"ר ברוך (תקע"ב)  
הרה"ק רבי מרדכי ב"ר דוד מטאלנא (תרל"ב)

יום ראשון ז' תשרי  
זבולון בן יעקב (ב' אלפים שי"א)

יום שני ח' תשרי  
הרה"ק רבי נח ב"ר מרדכי מלעכוויטש (תקצ"ד)  
הרה"ק רבי אלעזר ניסן מדראביטש ב"ר משה מאיהעל (תרט"ו)

יום שלישי ט' תשרי  
הרה"ק רבי דוד הלוי מסטעפין ב"ר שמואל (תלמיד הבעש"ט - תקע"א)

יום הכיפורים י' תשרי  
הרה"ק רבי משה יצחק (ר' איציק'ל) מפשעווארסק ב"ר נפתלי (תשל"ז)

יום חמישי י"א תשרי  
הרה"ק רבי צבי אריה מאליק ב"ר גדליה (תקע"ב)

יום שישי י"ב תשרי  
הרה"ק רבי אברהם המלאך ב"ר דוב בער (תקל"ז)  
הרה"ק רבי שמואל ב"ר מנחם מענדל המוהר"ש מליזבאוויטש (תר"מ)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

## פרפראות

הגה"ק רבי ישראל מסלנט זיע"א אמר פעם: אלמלא היה יום הכפורים - יום שמוחלין לו לאדם על כל עוונותיו, רק פעם אחת בשבעים שנה, הרי גם אז היה זה שמחה גדולה, ועכשיו שיום הכפורים הוא בכל שנה, כמה גדול וחשוב הדבר.